

Impact pandemie

**Welke impact heeft een
pandemie en daarbij een
lockdown op het dagelijks
leven?**

Introductie

Voor u ligt het vakartikel over de impact van het in quarantaine zetten van groot gebied op het dagelijks leven. Dit vakartikel is geschreven op basis van het kennislab van het Bedrijfskundig Action Lab. Het Action Lab is onderdeel van de opleiding Bedrijfskunde aan de Hanzehogeschool in Groningen.

Ik heb dit onderwerp gekozen omdat het coronavirus er momenteel voor zorgt dat hele gebieden momenteel in quarantaine zitten en dat er sprake is van een lockdown. In Nederland zitten momenteel enkel personen in quarantaine, maar in andere delen van de wereld zijn dit hele gebieden. Ik vind het interessant om te ontdekken wat voor impact dit heeft op het dagelijks leven en hoe dit zit met de logistieke keten en de economie. En dan met name het coronavirus, omdat dat momenteel wereldwijd speelt.

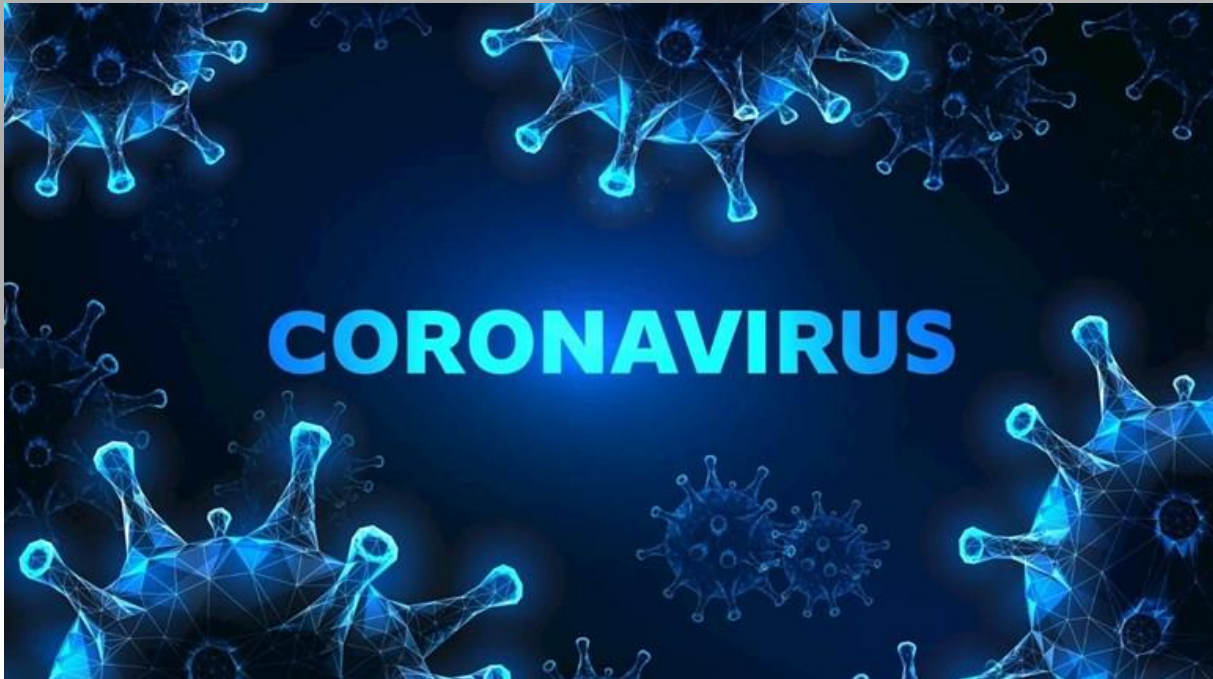
In dit vakartikel komen verschillende deelgebieden aan bod. Op het einde geef ik mijn eigen visie over de impact van een pandemie.

Ik wens u veel leesplezier.

J. Wolthuizen

Groningen, maart 2020

Inleiding

In december 2019 brak in de regio Wuhan in China een uitbraak uit van het coronavirus. Dit coronavirus kan de ziekte COVID-19 veroorzaken. De klachten van COVID-19 zijn vooral luchtwegenklachten en koorts. Het coronavirus is niet enkel in China gebleven, maar het verspreid zich over de hele wereld. In 27 februari 2020 is in Nederland de eerste besmetting vastgesteld. Het aantal mensen dat overlijdt aan de ziekte stijgt nog steeds elke dag met honderden mensen. Er zijn in Nederland verschillende maatregelen getroffen om de besmettingen zo laag mogelijk te houden. Een van deze maatregelen is het in quarantaine zetten van besmette mensen, maar ook een lockdown is in gang gezet. De besmette personen mogen het huis niet meer uit en moeten contact met anderen vermijden. Een lockdown is een noodprotocol in tijden van gevaar. Een lockdown vindt plaats bij

een grote virusuitbraak, een pandemie. Bij een totale lockdown zit een hele stad of een bepaald gebied op slot. Personen mogen enkel de deur uit als het echt moet. Iedereen moet zoveel mogelijk thuis werken. Er zijn in Nederland enkele cruciale beroepsgroepen (Rijksoverheid, 2020) die aan het werk gaan tijdens een totale lockdown. Deze cruciale beroepsgroepen zijn onder andere mensen in de zorg, het openbaar vervoer, de voedselketen en de hulpdiensten. Daarnaast is het van belang dat de supermarkten en apotheken bevoorraad blijven. Niet enkel Wuhan is in lockdown gegaan, steeds meer steden en landen nemen deze maatregel om verdere verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Ook heeft een pandemie en een lockdown grote gevolgen voor de wereldeconomie.

Corona

Het coronavirus brak in december 2019 uit in de regio Wuhan in China. Ondertussen is het virus verspreid over de hele wereld en loopt het aantal sterfgevallen snel op. Waar komt het coronavirus vandaan en hoe is het overgegaan op de mens?

Het coronavirus is overdraagbaar van mens tot mens. Het Wuhan-virus is een zogenoemde zoönotische ziekteverwekker. Dit zijn infecties die eerst voorkomen bij wilde dieren en daarna overslaan op de mens. Andere zoönotische ziekteverwekkers zijn het aidsvirus HIV, ebola en het H5N1-griepvirus (Akpan, 2020). In 2002 en 2003 had China te maken met het SARS (Severe Acute Respiratory Syndrome). SARS is een infectie van de luchtwegen, met name in de longen. Wereldwijd vielen er bijna 800 doden en waren er meer dan achtduizend besmettingen. Het coronavirus lijkt sterk op SARS, maar dan gemuteerd en verspreid corona veel sneller van mens op mens. W. van der Poel van de Universiteit Wageningen is Special Professor Emerging en Zoonotic Viruses en houdt zich bezig met het onderzoeken van de oorsprong van het coronavirus. “Wij denken aan de Chinese Hoefijzervleermuis. Daar hebben we het virus inderdaad nog niet bij aangetroffen, maar wel virussen die een zeer grote gelijkenis vertonen. Ook SARS 003 komt bij dit diertje vandaan.

“Het nieuwe coronavirus vond zijn oorsprong in dierenhandel”

Overigens zijn we niet ziek geworden van contact met deze vleermuis. Dat is een misverstand. Sterker nog, een dier zoals dit, is het reservoir. Het reservoir leeft met het virus en wordt daar zelf hoogstwaarschijnlijk niet ziek van. In zijn natuurlijke omgeving geeft het reservoir het virus door aan een zogenaamd gastdier. Dat kan door bijten zijn, maar ook via ontlasting of bloed. Wie het gastdier was van SARS Corona 2, weten we nog niet zeker. In het geval van SARS 2003, was dat de civetkat en we denken ook dit keer aan een soortgelijk dier.” (Siemsen, 2020) Vanwege de snelle verspreiding zijn bepaalde landen en gebieden in complete lockdown gegaan. Doordat het coronavirus afstamt van een gastdier, zijn er discussies gaande over het jagen en handelen van wilde dieren.

Cutting back the wildlife trade has a win-win effect of both protecting species that are harvested from the wild and of reducing spillover of new viruses.

Kevin Olival, EcoHealth Alliance

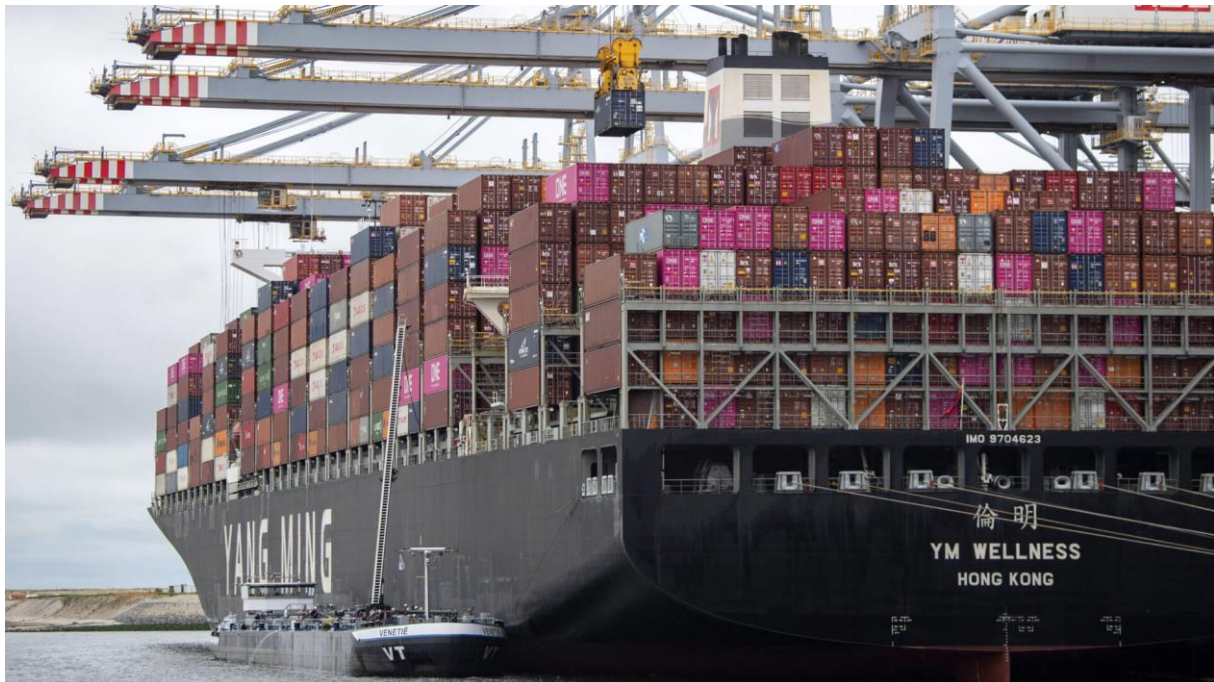
Maatregelen

Doordat verschillende virussen overdraagbaar zijn en het aantal besmettingen en het aantal doden snel toeneemt, zijn er verschillende maatregelen getroffen. Tijdens de mazelen uitbraak in 2019 waren de medewerkers en studenten van de University of California en California State University verplicht om binnen te blijven en om het contact met anderen te vermijden. Bij immuniteit mochten de medewerkers en studenten weer naar buiten, voor anderen gold dat ze dagen in quarantaine moesten zitten. Deze uitbraak van de mazelen in de Verenigde Staten was de ergste uitbraak van de afgelopen 25 jaar. Kinderen die niet waren ingeënt waren niet meer welkom in openbare ruimtes in Rockland Country. Het district in de staat New York had de noodtoestand uitgeroepen. Wie zich niet aan de regels hield, kon door de autoriteiten worden achtervolgd. Ook tijdens de ebola-uitbraak waren mensen in quarantaine gezet, al was dat niet allemaal even vrijwillig. De Amerikaanse verpleegkundige Kaci Hickox heeft zich juridisch verzet tegen haar wekenlange quarantaine. De verpleegkundige werkte in West Afrika met ebola patiënten. Kaci Hickox was zelf negatief getest op ebola, maar ze moest toch in quarantaine en het was haar verboden om een advocaat of andere bezoekers te ontvangen. Uiteindelijk heeft de rechter besloten om haar quarantaine te beëindigen met de reden dat het ingaat tegen de vrijheid die de inwoners hebben en dat er geen dwingende rechtvaardigheid is om Kaci Hickox in quarantaine te houden. Naast het in quarantaine zetten van personen, had

**KEEP
CALM
AND
STAY
INSIDE**

Sierra Leone een 3-daagse lockdown om de ebola verspreiding tegen te gaan. Om de verspreiding van het corona virus tegen te gaan, zijn er verschillende maatregelen getroffen. Wuhan en andere steden en dorpen in China zijn in een complete lockdown over gegaan. In Peking worden reizigers die de stad binnen willen komen tegen gehouden. Iedereen die Peking binnenkomt en in een risicogebied is geweest moet 14 dagen in quarantaine en verschillende tests ondergaan. Britten mogen enkel nog van huis om eerste levensbehoeften te kopen, te werken als dat niet vanuit huis kan, om zorg te zoeken of te verlenen en om te bewegen. Californië heeft verschillende stranden gesloten. Inwoners van Cyprus mogen enkel nog de woning verlaten als daar een goede reden voor is, bezoeken aan parken en stranden zijn verboden. President Nicos Anastasiades noemt het een oorlog. "Een oorlog die wordt gewonnen door in onze schuilplaatsen te blijven." Ook de regering in Zuid-Afrika komt met een lockdown om het coronavirus tegen te gaan. In de volgende onderwerpen ga ik meer in op de impact van het virus op Nederland.

Logistiek

Iedereen werkt zoveel mogelijk thuis en ondernemingen sluiten. Hoe worden dan de supermarkten en bijvoorbeeld ziekenhuizen nog voorzien in de nodige middelen? Het Rotterdamse havenbedrijf krijgt minder afvaarten binnen tijdens een pandemie. Over de impact van de coronacrisis zegt CEO Allard Castelein: “Er zijn 20 procent minder afvaarten vanuit China en dat zien we vier weken later terug in de haven. De impact van het coronavirus zal, zo denken we, 1 procent oftewel zo’n 150.000 containers minder betekenen. Maar als het langer aanhoudt kunnen de problemen groter worden.”

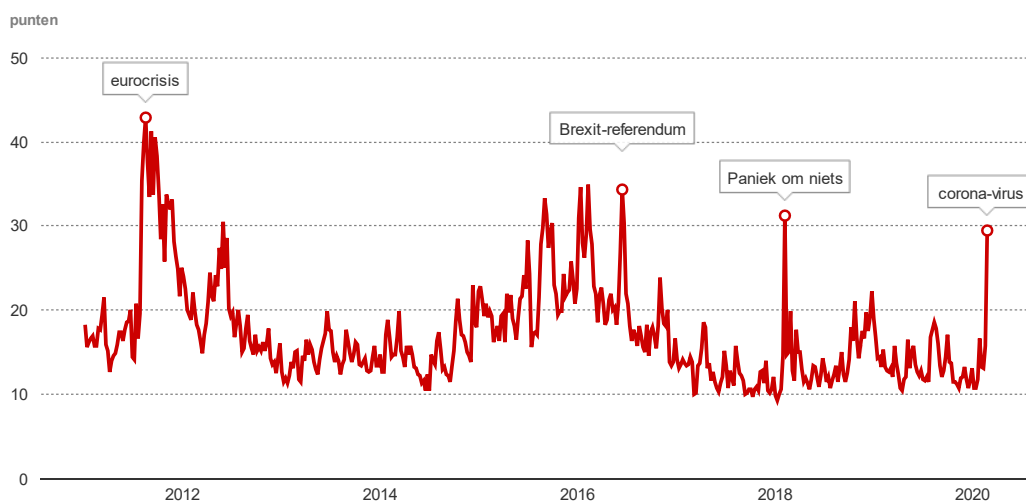
(NOS, 2020). De industrie ligt grotendeels plat, veel fabrieken draaien op halve kracht omdat medewerkers ziek thuis zitten. Ook rijden er minder vrachtwagens en dit heeft veel impact op de industrie. Als er een schakel uitvalt, zoals een toeleverancier die niet kan leveren, dan loopt de hele keten vast. Daarnaast wordt het steeds moeilijker

om containers te vervoeren. Veel havenkades staan vol met geladen en lege containers, er is namelijk niemand die ze weghaalt, vult of leegt. Om containers te mogen vervoeren zijn vergunningen nodig, het duurt ook steeds langer voordat deze vergunningen worden gegeven. Voor luchthaven Schiphol zijn de gevolgen van de pandemie groter dan voor het Rotterdamse havenbedrijf. Op Schiphol vliegen er nog amper vliegtuigen. Zowel passagiers- als vrachtluchten liggen stil. De FNV vreest voor veel verlies van de banen. Maarten van As van Air Cargo Netherlands zegt hierover: “Het luchtvrachtvervoer ligt voor 80 á 90 procent stil op dit moment. Het is dramatisch.” (NOS, 2020) 20 Procent van alle vrachtluchten vanuit Schiphol hebben China als eindbestemming. Door de pandemie van het coronavirus vliegen al deze vluchten niet meer.

Impact op de economie

Een pandemie heeft grote gevolgen voor de economie. Wanneer een virus de wereldeconomie dreigt te verlammen, gaan beleggers weg van de aandelenmarkt. De grote aandelenindexen in de wereld dalen behoorlijk. Met de coronacrisis waren na 2 maanden al honderden miljarden euro's en dollars aan beurswaarde weggevaagd. Op Wall Street, New York, is het verlies in februari al \$2100 miljard. Ook de Amsterdamse beurs merkt een paniecreactie. In rustige tijden ligt de VAEX tussen de 10 en 15 punten. Het wordt spannender vanaf 20 punten en het is crisis boven de 25-30 punten. In 2018 was er een soort paniecreactie, zonder dat daar een duidelijke aanleiding voor kon worden gegeven (Meinema, 2020). Hieronder is het verloop van de VAEX vanaf 2010 af te lezen.

VAEX: de crisismeter van de Amsterdamse beurs

Gemaakt met Localfocus

Bron: Reuters NOS

Niet alleen de aandelenbeurs merkt de impact van een pandemie. Ook de staatsobligaties, die normaal gesproken geen flinke schommelingen hebben, hebben een rechte lijn omlaag tijdens de coronacrisis. De Nederlandse rente is gedaald naar -0.4 procent, waardoor beleggers geld betalen in plaats van ontvangen. De pensioenfondsen beleggen een groot deel in aandelen. Wanneer de aandelenbeurs daalt, dan heeft dit grote gevolgen voor de pensioenfondsen. Bijna alle bedrijven, groot of klein, merken de impact van de coronacrisis. Bepaalde beroepen, zoals kappers en tandartsen kunnen door de 1.5-meter afstand regel

van de regering hun werk niet uitvoeren. Tandartsen mogen nog enkel spoedgevallen helpen. Ook eet- en drinkgelegenheden zijn gesloten en mogen enkel nog gebruik maken van de haal- en brengservice. Denk daarnaast ook aan attractieparken en dierentuinen. Bij deze ondernemingen komen er minder of geen klanten meer. Wanneer de medewerkers van deze ondernemingen niet meer kunnen of mogen werken, komt er ook geen inkomen binnen. Doordat er minder geld te besteden is, worden vaak enkel nog noodzakelijke producten in huis gehaald. Dit heeft tot gevolg dat bijvoorbeeld kleding- en sierraadwinkels minder

verkopen. Door deze circulatie krijgen veel ondernemingen last van een pandemie. Ook de banken merken de coronacrisis. Een crisis raakt zowel ondernemingen als consumenten. Hierdoor moeten banken rekening houden met afschrijvingen op leningen. De ABN-AMRO en de ING Bank verloren in februari al 8 procent. Economen van de Rabobank vrezen voor een wereldwijde recessie door het coronavirus (Visser, 2020). Om de ondernemingen en consumenten te helpen hebben verschillende landen maatregelen getroffen. In Duitsland wordt door de coronacrisis de eerste golf van faillissementen verwacht in de detailhandel. De minister van Economische Zaken Peter Altmaier heeft een alomvattend beschermingsschild in werking gesteld voor werknemers en bedrijven. De Duitse bedrijven kunnen voorlopig onbeperkt geld lenen bij de Duitse staatsbank KfW. Ook zijn er maatregelen voor zzp'ers en winkeliers die de deuren moesten sluiten, om op deze manier toch de vaste kosten zoals huur van het bedrijfspand te kunnen blijven betalen. De Franse regering gaat een steunfonds optuigen om getroffen ondernemingen en het personeel te ondersteunen in tijden van de coronacrisis. De overheid gaat het salaris, of een deel hiervan, betalen aan werknemers die door de pandemie gedeeltelijk of geheel werkloos zijn geworden. Daarnaast hoeven de ondernemingen die hun deuren moeten sluiten, zoals eet- en drinkgelegenheden, geen belastingen te betalen. De Italiaanse premier Giuseppe Conte heeft miljarden euro's in de gezondheidszorg geïnvesteerd en kunnen zzp'ers en seizoenwerkers die door het coronavirus geen inkomsten hebben een speciale uitkering aanvragen.

Om de medewerkers te beschermen is het verboden om mensen te ontslaan vanwege de crisis en iedereen die noodgedwongen in quarantaine moet zitten mag dit opgeven als ziekteverlof en krijg doorbetaald. De premier van Spanje, Pedro Sánchez, heeft 20 procent van het bbp uitgetrokken om de coronacrisis op te vangen. De premier beloofde dat werknemers die ontslagen worden door de crisis geen hypotheek hoeven te betalen, ook wordt er eerder recht gegeven op de werkloosheidsuitkering. Het Nederlands kabinet doet er alles aan om de vitaliteit van de economie te ondersteunen en de banen en inkomens veilig te stellen. Ondernemingen kunnen een tegemoetkoming van de loondiensten aanvragen en er is extra ondersteuning voor de zzp'ers. Getroffen ondernemingen komen eerder in aanmerking voor uitstel van belasting. Ook wordt de rente voor kleine ondernemers verlaagd. Alle landen treffen verschillende maatregelen om de impact van de pandemie zo goed mogelijk tegen te gaan.

In de eerste plaats is het essentieel dat elke Nederlander de gezondheidsbesluiten en-adviezen steeds opvolgt. Die maatregelen hebben tegelijkertijd grote impact op ondernemers van klein tot groot, in alle sectoren. We laten hen niet alleen. Met dit nieuwe pakket krijgen ze extra ondersteuning. Het kabinet vereenvoudigt bovendien ook toegang en versoepelt voorwaarden, zodat personeel en zelfstandigen zoveel mogelijk hun werk behouden.

De ministers en staatssecretarissen van Economische Zaken en Klimaat (EZK, Financiën en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)

Praktijkervaring China

In China vond de eerste quarantaine plaats om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Ondertussen zitten complete landen in een totale lockdown. Iedereen merkt de invloed van het coronavirus, de een wat meer dan de ander. Tijdens mijn O-stage bij Motorcycle Storehouse kwam ik in contact met collega Kin Chim. Kin komt oorspronkelijk uit Hongkong en heeft familie wonen in een dorp vlakbij Wuhan, waar het coronavirus begon. Via Kin heb ik contact opgenomen met zijn familie en gevraagd naar hun ervaringen. De familie Chim en hun dorp waren een van de eersten die in quarantaine moesten. Alles ging daar meteen dicht, elke fabriek was gestopt. De mondkapjes en andere voorzorgmaatregelen waren binnen no-time uitverkocht. Wanneer een heel dorp in quarantaine zit loopt er niemand meer op straat. Enkel de supermarkt en de apotheek is nog open. Verder is er geen manier om de stad in of uit te komen. Elke auto die het dorp binnen wou komen werd tegengehouden. De enkele treinen die nog rijden zijn enkel voor de bevoorrading van de supermarkten en apotheken. Iedereen moest zoveel mogelijk binnen zijn en mocht enkel naar buiten als het echt moest. Alle producten en andere benodigdheden werden online besteld. Omdat de bezorgers vreesden voor besmetting, werd er grote afstand

bewaard. De bezorgers legden alle pakketjes en producten op een hoek van een straat en de bewoners gingen om en om hun spullen daar ophalen. Via WhatsApp werd afgesproken wie wanneer naar buiten ging, zodat het contact met elkaar werd vermeden. Bij de familie Chim en hun burens speelde angst een grote rol. Het coronavirus was een onbekend virus en dat de hele omgeving afgesloten was voelde aan als een drastisch besluit. Door deze maatregelen beseften de inwoners al snel dat het om leven en dood ging. Het ergste van alles was de onwetendheid of ze zelf ook besmet waren en konden overlijden, vooral omdat ze zo dichtbij Wuhan wonen. De familie Chim kreeg wel symptomen van het coronavirus, maar hebben het gelukkig tot nu toe allemaal nog overleefd. Ik vond het heel moeilijk om te horen dat er wel veel vrienden, burens en andere kennissen waren overleden aan het coronavirus. De familie vond het heel moeilijk om geen fatsoenlijk afscheid te hebben kunnen nemen en de nabestaanden bij te kunnen staan. In deze moeilijke tijd willen ze niks anders dan het verdriet delen en er voor elkaar zijn, maar dit is niet mogelijk. Bij iedereen in en rondom Wuhan leeft de hoop dat het coronavirus snel bestreden kan worden en het niet nog meer verliezen met zich meebrengt.

Praktijk Nederland

Het duurde even voordat de eerste besmetting van het coronavirus in Nederland was vastgesteld. Hierdoor kon Nederland zich al voorbereiden op de komst van het virus. Maar dit had helaas niet het effect dat Nederland onder de snelle verspreiding uit kon komen. Nederland zit in een intelligente lockdown, zoals Mark Rutte het noemt. Ik heb met verschillende mensen gesproken die symptomen hebben van het coronavirus of een risicoroep zijn en in quarantaine zitten.. Iedereen die ik sprak was het erover eens dat in quarantaine zitten geen pretje is, maar dat ze dit graag doen om de verspreiding van het virus tegen te gaan. Ook zijn ze heel dankbaar voor alle hulp die ze van buitenaf krijgen. De heer Everts verteld hoe het voelt om opgesloten te zitten in zijn eigen huis. Hij zegt: "ik kan geen kant op, ik zit vast tussen deze muren. Mijn ouders komen af en toe spullen

brengen en zetten dit dan voor mijn deur neer. Wanneer ze op een veilige afstand staan doe ik de deur open en bedank ik ze voor de spullen. Graag zou ik ze willen omhelzen, maar afstand bewaren is op dit moment de beste manier om ze te bedanken." Het kan heel eenzaam zijn om opgesloten te zijn in je eigen huis vindt ook mevrouw Jansen. Ze ging graag naar buiten en bij vrienden en familie op bezoek. Door de lichte symptomen die ze heeft kan ze geen bezoek krijgen en ook niet aan het werk. Ze heeft online een X-box gekocht en verschillende puzzelboekjes om de dagen een beetje door te komen en ze is heel blij met de sociale contacten die ze online nog heeft. Elke dag belt ze wel met vrienden en familie. Ik denk dat ik met een gerust hart kan zeggen dat bijna niemand de maatregelen die getroffen zijn leuk vindt, maar dat we onszelf graag afschermen om zo anderen te helpen.

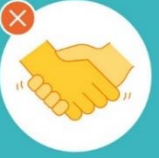

Help elkaar!

Ik vind het zelf belangrijk dat iedereen zich aan de regels houdt om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Het zijn geen ideale omstandigheden, maar we doen het om elkaar te helpen. Ik doe mijn best zo goed mogelijk volgens de maatregelen te handelen om zo een besmetting te voorkomen. Zo was ik vaak mijn handen grondig met zeep, hoest of nies ik in de binnenkant van mijn elleboog houd ik zo veel mogelijk 1,5 meter afstand van anderen. Ik doe zo weinig mogelijk boodschappen en wanneer ik dit doe, probeer ik op de rustige tijden te komen. Ik vind het onbegrijpelijk dat anderen zich niet aan deze maatregelen houden. Zo zijn er al verschillende boetes uitgedeeld voor groepsvorming op straat en het niet houden aan de 1,5 meter afstand (webredactie, 2020). Deze maatregelen zijn niet voor niks getroffen, we doen het om anderen te helpen. Ik ben zelf ook het liefst buiten en vind het leuk om met vrienden en familie af te spreken. Doordat dit niet meer persoonlijk kan, hebben we andere oplossingen bedacht zoals een

online pubquiz met mijn teamgenoten of een skype gesprek met mijn opa en oma. Ik heb zelf geen symptomen van het coronavirus, maar ik denk wel aan anderen. Mijn zus heeft een baan in een van de cruciale beroepsgroepen en heeft veel contact met ouderen en mindervaliden. De weerstand van mijn opa en oma zijn niet ideaal en ook mijn burens vallen onder de risicogroep. Ik hou me vooral voor deze mensen aan de maatregelen om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Dat ik geen symptomen heb van het coronavirus betekent niet dat ik geen gevolgen ervaar. Als Bedrijfskundige raakt de pandemie mij door de impact op de economie en de andere manier van werken. Ondernemingen moeten zich aanpassen om aan de maatregelen van de regering te voldoen en ze doen hun best om te blijven bestaan. Mijn advies voor iedereen is om zich dan ook zo goed mogelijk aan de maatregelen en regels te houden. Als je het niet voor jezelf wilt doen, doe het dan voor een ander! We're all in this together.

HET CORONAVIRUS

Hoe kan je een besmetting voorkomen?

- **Was je handen regelmatig en grondig met water en zeep.**
Reken zo'n 40 à 60 seconden per wasbeurt.
- **Hoest of nies in een papieren zakdoekje of in de binnenkant van je elleboog.**
- **Gebruik papieren zakdoekjes en gooi ze weg in een afsluitbare vuilbak.**
- **Blijf thuis als je zelf ziek bent.**
- **Raak je gezicht zo weinig mogelijk aan met je handen.**
- **Vermijd handen geven.**
- **Vermijd nauw contact met personen die ziek zijn.**

DRAAG ZORG VOOR JEZELF EN ZO OOK VOOR ANDEREN.

Bibliografie

- Akpan, N. (2020, januari 21). *New coronavirus can spread between humans—but it started in a wildlife market*. Opgehaald van National Geographic: <https://www.nationalgeographic.com/science/2020/01/new-coronavirus-spreading-between-humans-how-it-started/>
- BBC. (2015, maart 19). *Ebola crisis: Sierra Leone lockdown to hit 2.5m people*. Opgehaald van BBC News: <https://www.bbc.com/news/world-africa-31966989>
- D. Kool, S. L. (2020, maart 17). *Welke maatregelen treffen andere landen tegen het coronavirus?* Opgehaald van de Volkskrant: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/welke-maatregelen-treffen-andere-landen-tegen-het-coronavirus~bf13ded5/?referer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
- Dagblad van het Noorden. (2020, maart 14). *Hoe bestrijden andere landen het coronavirus? Een overzicht van de laatste maatregelen*. Opgehaald van Dagblad van het Noorden: https://www.dvhn.nl/extra/Hoe-bestrijden-andere-landen-het-coronavirus-Een-overzicht-van-de-laatste-maatregelen-25495784.html?harvest_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F
- Meinema, A. (2020, februari 26). *Coronastress op de beurs, 'iedereen wil door zelfde deurtje naar buiten'*. Opgehaald van NOS.nl: <https://nos.nl/artikel/2324691-coronastress-op-de-beurs-iedereen-wil-door-zelfde-deurtje-naar-buiten.html>
- NOS. (2019, april 26). *Meer dan 200 mensen in de VS in quarantaine door mazelen*. Opgehaald van NOS: <https://nos.nl/artikel/2282090-meer-dan-200-mensen-in-de-vs-in-quarantaine-door-mazelen.html>
- NOS. (2020, februari 13). *Per schip of vliegtuig, de Chinese vrachtstromen liggen zo goed als stil*. Opgehaald van Nos.nl: <https://nos.nl/artikel/2322893-per-schip-of-vliegtuig-de-chinese-vrachtstromen-liggen-zo-goed-als-stil.html>
- Ray Sanchez, C. E. (2014, november 1). *Ebola update: Maine judge rejects quarantine for nurse Kaci Hickox*. Opgehaald van CNN: <https://edition.cnn.com/2014/10/31/health/us-ebola/index.html>
- Rijksoverheid. (2020, maart 17). *Coronavirus: kabinet neemt pakket nieuwe maatregelen voor banen en economie*. Opgehaald van Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/03/17/coronavirus-kabinet-neemt-pakket-nieuwe-maatregelen-voor-banen-en-economie>
- Rijksoverheid. (2020). *Vragen over noodopvang voor kinderen van ouders in cruciale beroepen of vitale processen*. Opgehaald van Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/cruciale-beroepsgroepen>

- RIVM. (2020). *Nieuw Coronavirus (COVID-19)*. Opgehaald van Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu: <https://www.rivm.nl/coronavirus/covid-19>
- Siemsen, M. (2020, maart 14). *Het nieuwe coronavirus: waar komt het vandaan en waar gaat het naartoe?* Opgehaald van Scientias: <https://www.scientias.nl/het-nieuwe-coronavirus-waar-komt-het-vandaan-en-waar-gaat-het-naartoe/>
- Visser, M. (2020, maart 09). *Rabo: corona kan ons in recessie storten*. Opgehaald van De Telegraaf: <https://www.telegraaf.nl/financieel/1609728637/rabo-corona-kan-ons-in-recessie-storten>
- webredactie, B. (2020, maart 31). *Al tientallen boetes voor corona-overtredingen*. Opgehaald van BNR: <https://www.bnr.nl/nieuws/binnenland/10406522/al-tientallen-boetes-voor-corona-overtredingen>